

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Педченка М.Ю. на тему «Аксіологічний вимір мережевого суспільства: соціально-філософський аналіз», подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 033 Філософія

Дисертаційне дослідження Максима Юрійовича Педченка видається актуальним в умовах сьогодення, коли проблема збереження історичної пам'яті та формування медіаграмотності як складових аксіологічної безпеки нації набули особливої гостроти. Автор слушно розглядає мережеве суспільство не як нейтральне середовище, а як простір запеклої боротьби наративів. В умовах гібридної війни, яку веде проти нас ворог, саме історія стає мішенню номер один, а цифрові платформи – знаряддям її викривлення. Дисертант аналізує, як мережеві структури можуть розмивати відчуття історичної тягlosti, замінюючи глибинне знання фрагментарними «кліповими» образами, і це є серйозним викликом для нашої освіти.

Вагомим здобутком роботи є те, що автор не зупиняється на констатації загроз, а пропонує філософсько-освітнє обґрунтування механізмів протидії. Він переконливо доводить: щоб історична пам'ять не перетворилася на архівний артефакт, а залишалася живою частиною ідентичності молоді, вона має бути інтегрована в цифрові формати, але на основі ціннісного компонента. Дисертація показує, як можна використовувати мережеві інструменти для ретрансляції національних традицій та героїчних сторінок минулого, не спрощуючи їх змісту, а навпаки – роблячи їх близькими та зрозумілими для цифрового покоління.

Особливої уваги заслуговує розроблена в дисертації концепція медіаграмотності як аксіологічної компетентності. Максим Юрійович виходить за межі технічного розуміння медіаграмотності (як вміння перевіряти факти) і піднімає її до рівня етичного імперативу. В епоху постправди, коли алгоритми соціальних мереж підсилюють емоційні маніпуляції, здатність відрізнити істину від фейку стає питанням не просто інтелектуальним, а моральним. Автор вдало демонструє, що без розвиненої аксіологічної сфери – без чіткого розуміння добра

і зла, правди і брехні – жодні технічні навички фактчекінгу не будуть ефективними.

Вважаю за необхідне підкреслити й практичну цінність висновків здобувача для системи освіти. Запропоновані ним підходи до формування «цифрового імунітету» особистості є готовим методологічним підґрунтям для оновлення курсів з громадянської освіти та історії. Вчитель, озброєний ідеями цього дослідження, зможе пояснити здобувачам освіти не лише «як» працює пропаганда, а й «чому» вона діє на ціннісному рівні, і як цьому протистояти, спираючись на власну гідність та національну свідомість.

Робота вирізняється цілісністю, логічністю та високим рівнем наукової культури. Дисертант продемонстрував здатність до синтезу філософських теорій та реальних викликів українського суспільства. Водночас, як і будь-яке серйозне дослідження, робота спонукає до дискусії.

1. Хотілося б, щоб автор у подальшому детальніше розглянув питання «цифрового архівування війни»: як саме мережеве суспільство фіксує події сьогодення для майбутніх поколінь і які етичні ризики тут виникають.

2. Також, говорячи про медіаграмотність, варто було б приділити більше уваги ролі емоційного інтелекту. Адже мережеві маніпуляції часто спрямовані не на рацію, а на емоції. Як поєднати розвиток критичного мислення з вихованням емоційної стійкості – це питання, яке впливає з логіки дослідження і потребує окремої педагогічної рефлексії.

3. Ще одним побажанням є поглиблення аналізу візуальної складової історичної пам'яті в мережі, адже сучасна молодь сприймає історію переважно через візуальні образи (меми, відео, інфографіку).

Підсумовуючи, хочу зазначити, що дисертаційне дослідження Педченка Максима Юрійовича є завершеною, актуальною та науково зрілою працею. Вона вносить вагомий вклад у розвиток філософії освіти, пропонуючи дієві інструменти для захисту нашого ментального простору. Вважаю, що дисертація відповідає всім вимогам, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня.

Вважаю, що дисертаційна робота «Аксіологічний вимір мережевого суспільства: соціально-філософський аналіз» відповідає всім вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, а її автор, Педченко М.Ю., заслуговує на присудження наукового ступеня. Варто зазначити, що представлене дисертаційне дослідження повністю відповідає всім чинним нормативно-правовим актам Міністерства освіти і науки України, зокрема наказу № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та Постанові Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, що регламентує порядок присудження ступеня доктора філософії.

Рецензент:

доктор філософії (PhD),

старший викладач кафедри методології

та методики навчання суспільних дисциплін

Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова

